

10. Magnetické pole ve vakuu, Biotův-Savartův zákon

Úloha 1

Dokažte, že při pohybu nabité částice v homogenním magnetickém poli se nemění velikost rychlosti částice¹.

Úloha 2

Uvnitř dlouhého vodiče kruhového průřezu o poloměru $a = 5$ mm je vrtána válcová dutina o poloměru $b = 0,5$ mm, jejíž osa prochází rovnoběžně s osou vodiče ve vzdálenosti $d = 3$ mm. Vodičem teče proud $I = 1$ A. Jaká bude magnetická indukce v dutině?

Úloha 3

Dva rovnoběžné přímé vodiče jsou ve vzdálenosti a a protéká jimi proud opačného směru. Kartézskou soustavu souřadnic zvolme tak, že jeden vodič ztotožníme s osou z a druhý prochází bodem $(a,0,0)$. Vypočtěte magnetickou indukci v bodě $(\frac{a}{2},0,0)$ a tok magnetické indukce obdélníkem o vrcholech $(\frac{a}{4},0,\frac{b}{2})$, $(\frac{a}{4},0,-\frac{b}{2})$, $(\frac{3a}{4},0,\frac{b}{2})$ a $(\frac{3a}{4},0,-\frac{b}{2})$.

Úloha 4

Částice hmotnosti m nabitá nábojem Q byla po urychlení v elektrickém poli napětím U nasměrována do homogenního magnetického pole kolmo k jeho siločarám. V tomto poli se pohybovala rovnoměrně po kružnici o poloměru r . Stanovte rychlost částice, magnetickou indukci pole a sílu jeho působení na nabitou částici.

Úloha 5

Dva rovnoběžné přímé vodiče jsou ve vzdálenosti $d = 5,3$ cm a protéká jimi proud opačného směru $I = 15$ A a $I' = 32$ A. Určete velikost a směr magnetické indukce v bodě, z něhož vidíme vodiče pod úhlem 90° a je od obou vodičů stejně vzdálen.

---

¹Magnetické pole zvolte ve směru souřadnicové osy, pohybovou rovnici částice rozepište do složek, tyto tři skalární rovnice vhodně upravte a sečtěte a využijte vztah pro derivaci složené funkce.

Úloha 6*

Pomocí Biotova-Savartova zákona určete magnetickou indukci ve středu smyčky tvaru čtverce protékané proudem I .

Úloha 7*

Pomocí Biotova-Savartova zákona určete magnetickou indukci ve vzdálenosti r od nekonečně dlouhého a nekonečně tenkého přímého vodiče, kterým protéká proud I .

Úloha 8*

Pomocí Biotova-Savartova zákona určete magnetickou indukci na ose kruhové smyčky o poloměru r protékané proudem I ve vzdálenosti h od jejího středu. Nalezněte maximum funkce $B = f(h)$ a nakreslete její graf.

Úloha 9*

Pomocí Biotova-Savartova zákona a výsledku předchozího cvičení určete magnetickou indukci na ose solenoidu o poloměru r a délce L , celkovém počtu závitů N a počtu závitů na jednotku délky n , který je protékán proudem I . Jaký bude vztah pro nekonečně dlouhý solenoid?